

Erdőbirtokosok szövetkezete Abádszalók

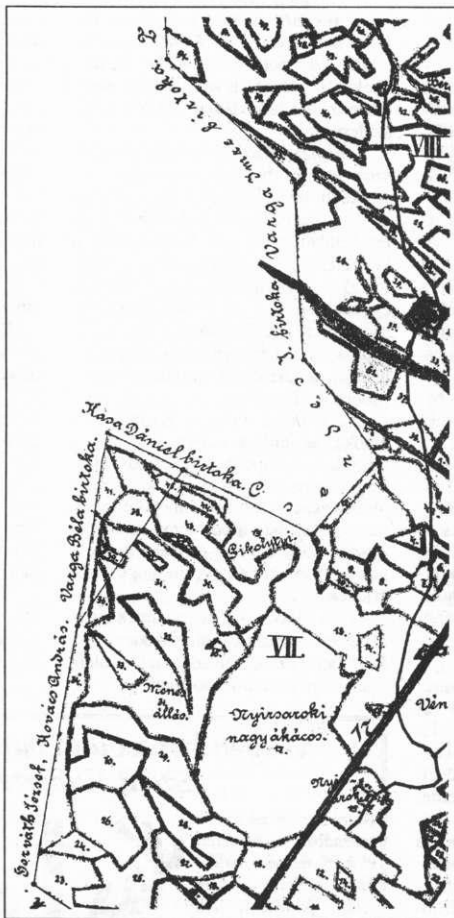
Fényes Elek 1851-ben megjelent „Magyarország geographiai szótára” a hajdani Abád és Tisza-Szalókról szóló leírásában a következőket olvashatjuk: „...határa szántó, közlegető, rét, szőlő, belső telkek, Tisza folyása... erdő semmi...”

Fentieket olvasva megérettnek a földrajztudós meglepetését, ha erdőbirtokosok szövetkezetének megalakulásáról értesülne. Pedig tény és való, hogy Abádszalókon már működik mintegy 1000 ha erdővel és 400 ha szántóval gazdálkodó, jelenleg 1281 tulajdonossal az erdőbirtokosok szövetkezete.

Répászi Miklós elnököt faggatom, hogy tájékoztassa az olvasókat a szövetkezet megalakulásának körülményeiről, az erdőgazdálkodás manapság még szokatlan szervezeti formájáról.

– Nincs ebben semmi különös. Itt élek, erdész vagyok, tehát ebből kell megélnem. A kérdés csak az volt, hogy a politikai változásokkal járó gazdasági átalakulás folyamatában melyik utat választom választotta az elnök. – Várok a törvényhozás minden részletre kiterjedő eligazítására, vagy az alaptörvények adta lehetőséggel élve magunk keressük a kibontakozást, a mindennapi megélhetés lehetőségét. Az már a rendszerváltás kezdetén látható volt, hogy a tendencia nem az állami szerveződések irányába

hoz változást. Különösen nem az elaprózott erdőterületekkel rendelkező tájak, közösségek életében. Mint volt erdészeti ágazatvezető választottam tehát, hogy az erdőkkel kapcsolatos politikai és jogi döntések letisztulásával – ami évekig is eltarthat – hozzuk meg a helyi erdőkkel kapcsolatos kezdeményezésünket, vagy az érvényben lévő jogszabályok adta lehetőségekkel élve elébe megyünk a folyamatoknak. Mint erdész természetesen minden lehetőség elemzésénél az erdő érdekeit – hiszen a tartamos erdőgazdálkodás az erdész hosszú távú érdeke is – tartottam szem előtt. De ez volt a kérdés könnyebbik fele. A nehezebb az, hogy hogyan értessem meg a különböző értékű erdőállományokkal rendelkező új erdőtulajdonosokkal, hogy az érdekek hosszú távúak és közösek is egyben.

Tulajdonképpen egyetlen biztos kiindulási pont volt: a szövetkezeti törvény. De semmiképpen nem lett volna jó, ha a belépő mondjuk behoz a szövetkezetbe pár hektár fiatalost, felnevelti a közösséggel, majd tizenöt év múlva törvényesen kilép s viszi a véghasználatáig érett erdőt.

Össze kellett hangolni a különböző jogcímű erdőtulajdonosok érdekeit. Mert volt aki tsz-tagi jogon a földalapról kapott, volt aki mint volt erdőtulajdonos a részarány tulajdonú földalapról, és volt aki a kárpótlás jogán licitált erdőterületre.

A tagi földalapról juttatott erdő csak Aranykorona szerint lett kimutatva, konkrét területi kijelölés nélkül. A kárpótlással szerzett erdőterület viszont helyrajzi számhoz kötődött, és itt eltérő erdőértékek jelentek meg.

A feladat az volt, hogy a szélsőséges értékű erdők tulajdonosainak jogait összehangoljuk és azt az alapszabályban rögzítsük. Például a licitálással szerzett 15 éves nyáras és a tagi földalapról járó 3 éves egyéb kemény lombhegyes sziki tölgyes erdőértékek átlaga aranykorona-értékhez viszonyuljon. Erdőterülettel lépett be minden tag és nem faállományértékkel.

Az erdőbirtokossági tagok érdekeinek bejegyzése a földhivatalnál úgy történt, hogy a bármely jogcímen kapott (szerzett) erdőterületet mint részarányt jegyezték be. Így valamennyi erdőrésztletben szakszerű gazdálkodás folytatható. De van olyan tag is, aki szátóterülettel lépett be, amit remélhetően mielőbb erdősíteni tudunk.

Minden erdőrésztletnek jelenleg 1281 tulajdonosa van, legyen az az Abádszalók 24/B 0,9 ha vagy a 18/C 34,9 ha. Ez a biztosítéka annak, hogy az erdőbirtokosok szövetkezete kiegyensúlyozottan, valamennyi tag valamennyi erdőrésztlet felé érzett felelősséggel gazdálkodjon. A tulajdonos szemszögéből döntő, hogy a részarányában lévő értékesebb gazdálkodás hasznot hozó lesz, a gyengébb erdőterületen pedig olyan gazdálkodást folytat – vadgazdálkodás, közjóléti szolgáltatás –, amit egyénileg a tulajdonos nem tudna megoldani.

Részlet az Alapszabályból:

I.

Általános rendelkezések

Az „Erdőbirtokosok” Szövetkezete az 1992. évi I. törvény alapján 1992. október 15-én, 3/1992. (X.15.) számú határozatával a tagjegyzekekben felsorolt tagokkal alakult meg és közgyűlése megalkotta a szövetkezet jelen

ALAPSZABÁLY-át.

Az alapszabály rendelkezései valamennyi szövetkezeti tagra, alkalmazottra kötelezők. Azzal ellentétes belső szabályi rendelkezések, valamint tisztségviselői vagy testületi intézkedések, utasítások semmisesk.

A szövetkezet célja:

Tevékenységgel segítse az erdőbirtokosok tulajdonában lévő erdő fenntartását, az erdővagyon gyarapítását és a tag-ság anyagi jólétének növelését.

(A törvény utalásait úgy kellett kezelni, hogy a működőképességet a lehető legjobban biztosítsa, minden apró részletében vállalni bizonyos szakmai garanciákat – olyanokat is, amit a törvény konkrétan nem írt elő.)

A szövetkezet tevékenységi köre:

A szövetkezet alaptevékenysége

Erdőgazdálkodás

Erdőgazdálkodási szolgáltatás

Kiegészítő tevékenység

Növénytermelés

Növénytermelési kiegészítő mezőgazdasági szolgáltatás

Vadgazdálkodás, szolgáltatás

Fűrészarugyártás

Csomagoló és tároló fatermékek gyártása

Épületfenntartás és -korszerűsítés

Mezőgazdasági termék nagykereskedelem

Tüzelő- és építőanyag nagykereskedelem

Közvetítő nagykereskedelem

Egyéb nem bolti kiskereskedelem

Közúti teherszállítás

Raktározás és tárolás

Saját vagy bérelt ingatlan hasznosítása

Mezőgazdasági gépek, berendezések kölcsönzése

A TAGSÁGI VISZONY

A szövetkezet tagja lehet minden 14. életévét betöltött személy, valamint jogi személy, ha

– vagyoni hozzájárulást teljesít,

– az alapszabályt és más belső önkormányzati szabályzat rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el,

– befizeti a részjegy összegét.

A tagfelvételtől az igazgatóság dönt, az írásbeli felvételi kérelem benyújtását követő ülésen. Elutasító döntés ellen a közgyűléshez lehet fordulni.

A tagsági viszony – eltérő megállapodás hiányában – a felvételtől szóló határozat meghozatalának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre akkor, amikor a tag a részjegy összegét befizette.

A tagok alapvető jogai és kötelezettségei:

A tag alapvető joga, hogy:

– részt vegyen a szövetkezet tevékenységében és személyes közreműködésének, vagyoni hozzájárulásának és egyéb érdekeltségének megfelelően részesedjen a gazdálkodás eredményéből,

– igénybe vegyen a szövetkezet által tagok részére rendszerezett szolgáltatásokat és élvezze a szövetkezés egyéb előnyeit,

– tanácskozási és szavazati joggal részt vegyen a közgyűlésen,

– tisztséget viseljen a szövetkezetben, jogi személy tag képviselőjét ez a jog nem illeti meg,

– a szövetkezet tisztségviselőitől és vezetőitől felvilágosítást kérjen a szövetkezetet érintő bármely kérdésben.

A tagsági viszonyon alapuló szervezeti jogok és a személyes közreműködéssel összefüggő jogok a vagyoni szolgáltatás mértékétől függetlenül egyenlők.

A tag alapvető kötelezettsége, hogy:

– teljesítse a vagyoni hozzájárulást és vállalásainak megfelelően részt vegyen a szövetkezet és önkormányzati szerveinek munkájában,

– a szövetkezet vagyonát, különösen erdőterületét, annak faállományát gondosan kezelje és védje,

– a szövetkezet alapszabályát és belső önkormányzati szabályzatainak rendelkezéseit betartsa.

A tagok jogait és kötelezettségeit részletesen az alapszabály és más önkormányzati szabályzatok, valamint a szövetkezettel kötött tagsági megállapodások határozzák meg.

A tagsági viszony megszűnése

A tagsági viszony megszűnik, ha:

– a tag meghal,

– jogi személy tag esetén, ha az jogutód nélkül szűnik meg,

– kilépéssel,

– kizárással,

– a szövetkezet gazdasági társasággá alakul át,

– a szövetkezet jogutód nélkül szűnik meg.

A tagok egyéni gazdálkodása

A tagok egyéni gazdaság fenntartására jogosultak a szövetkezetben vállalt munkavégzés maradéktalan teljesítése mellett, a terhek teljes egészében történő vállalásával.

A tagok az együttműködés keretében egyéni gazdaságban megtermelt termékeket a szövetkezetnek, vagy azon keresztül más vevő felé értékesítik.

SAKMAI

NYILVÁNTARTÁSI KÖTELEZETTSÉG

A tartamos erdőgazdálkodás, a beszámolási kötelezettség érdekében a szövetkezet köteles:

– erdőszeti (vadgazdálkodási) üzemi tervek, táblatorzskönyveket vezetni,

– az erdőszítésekrol pénzügyi,

– a természetvédelmi területekről,

– a szövetkezeti tagokrol és részarányukrol nyilvántartást vezetni.

Az erdőgazdálkodás alaptevékenységeiből itt nem lehet megélni. De meg kell termelni az elnök, a kerületvezető erdősz, a szolgáltatási vezető, a hat állandó erdőművelő és négy fakitermelő javadalmazását. A kezdeti lépéseken túl vagyunk, de van még bőven teendő. Rendezni kellene a viszonyunkat az állami erdőgazdasággal.

Az az érzésem, hogy a magánerdőt-ulajdonosokat nem nézik jó szemmel. Pedig nem lehet nemlétzőknek tekinteni minket. Sokkal többre mennénk, ha tisztáznánk, egyeztetnénk és együttműködnénk. Mert megoldatlan a síkvidéki szórvány állami erdőterületek kérdése is.

A beszélgetés közben megérkezett Horváth Ferencné erdőfelügyelő, aki ez utóbbi megjegyzést kiegészítette azal, hogy sok-sok ilyen erdőbirtokosokból álló szerveződést kíván felügyelő kollégáinak, mert a szakmai célvársok nagyon könnyen nyomon követhetők, hiszen valamennyi környékbeli erdőtulajdonos bármilyen jogcímen jutott is erdőhöz, már az erdőbirtokosság tagja.

Abádszalók mindig híres volt vadász körökben. Az országban szinte egyedülálló apróvadállományt az elmúlt évtizedekben kiegészítte az őz és vaddisznó vadászati lehetősége. De mint mindenhol, itt is meg kellett oldani, hogy a két ágazat békésen, egymást kiegészítve működjön. Ezt el is érték, mivel a vadkárt kölcsönös költségvállalással rendezik. A vad szemponjtából fontos erdősítéseket közös költséggel telepítik. Bizton állítom – mondja Répászki Miklós, hogy bármilyen erdő, illetve vadászati, vagy természetvédelmi törvényt hoz a jövő, a mi kapcsolatunkat nem fogja megzavarni.

Az idei vadásznapon egészen kiemelkedőt nyújtott a környék erdész-vadász közössége. Miközben az elnök végig-

A vadászat jogát új törvény június 1-től visszaadja a terület tulajdonosának Csehországban. A vadászterületek alsó határát a törvény 500 ha-ban szabja meg. Ennél kisebb birtokok társulhatnak, nagyobb birtokokok legalább ekkora területet saját használatukban tarthatnak. Az állami erdőkben összesen 1250 vadászterület nagyrészt árverésen kerül bérbeadásra, csak kisebb rész marad házi kezelésben. Szeptemberig 3000 jelentkező 1000 vadászterületre pályázott. A jelentkezők között voltak vadásztársaságok, fizikai és jogi személyek. Annak ellenére, hogy az állami területek bére magas, a kínálatok egyes esetekben annak háromszorosát is kiteszik. A bérösszeg egyelőre 75 Kcs/ha az eddigi 0,30 Kcs/ha-ral szemben.

(ÖFZ 1993. 10. Ref.: Jérôme R.)

vezet a vadásznapra készített kiállításon, elmondta, hogy a helybéli általános iskola pedagógusa, *Pacsai Norbert* tanár úr oly ragyogóan felkészítette a tanulókat a vetélkedőre, hogy még a hivatásos vadászokat is lepíálták. Nagyon fontos, hogy a gyermekek már elemista koruktól megismerjék a természetet saját környezetükben, hiszen saját jövőjüket alakíthatják. Mint leendő erdőtulajdonosokkal nyilván már sokkal könnyebb lesz szót érteni.

A változatos, és bizonyára valamennyi résztvevő tanulóknak emlékezetes vetélkedő feladatai egyaránt próbára tették a szellemet, a fizikai erőt, a közösségi érzést. Mert volt szellemi vetélkedő, szavaló-, vagy prózamondo verseny, kerékpártúra, tájfutó verseny és kispuskalövészet. Csak ajánlani tudom, hogy ha valaki Abádszalókon jár tárgyalni erdőszoövetkezeti ügyében *Répászki Miklóssal*, keresse fel *Pacsai tanár urat*, s biztos vagyok benne, hogy hasznos tanácsokat fog kapni az erdész, a természetvédő, a vadász tárgyalagos társadalmi megítélésének előmozdításához szükséges tennivalókról.

Pápai Gábor

Családi, baráti és munkatársi körben, a mátrai Nyirjespusztán köszöntöttük dr. Szónyi Lászlót 72. születésnapján. Ennek az alkalomnak az is időszerűség adott, hogy 25 évvel ezelőtt kezdte el munkásságának nagy alkotását, a IUFRO nemzetközi lucfenyő származási kísérletét.

1968-ban az ERTI osztályvezetőjeként, széles körű nemzetközi kapcsolatai révén és szívós, kitartó munkája nyomán sikerült megvalósítania a kísérletet. Európa fenyőzónáiból, 1100 származási helyről gyűjtött magból Hamburg mellett 4 évig nevelték a csemétéket. Ezek kerültek a nyirjesi tizenegy darab I ha-os parcellába, egy letermelt rotontó erdő helyére. Ez lett Európában a legnagyob, a legteljesebb kísérleti terület. E nagyméretű munkát Laci bácsi szervezte, fogta össze az Újvári házaspár segítségével. A százas nagyságrendű kutató és munkás csapat összehangolt tevékenységének eredménye nemcsak az erdészeti kutatásban, de a gyakorlati erdőgazdálkodásban is nagyra értékelhető. A korábbi években az erdésztechnikus jelöltek, az erdőmérnök-hallgatók tanulmányutjaikon megcsodálták, magukba szívhatták a kutatás és a gyakorlat remek ötvözetét.

E „fenyvesség stürsödő” illetvény méltó helyet nyújtott a köszöntéshez. A lucok között sétálva régi emlékek elevenedtek meg, még könnyet is csaltak a szemünkbe.

Ez a nap követendő példája lehetne a közös munka értékelésének, az összefogás eredményének és egymás megbecsülésének.

Születésnap...

Nyirjesből Rudolf-tanyára is elmentünk, ahol meghatotán álltunk az erdészház falán elhelyezett emléktábla előtt. Barátai és tisztelői id. Zádor Oszkár képmását vésették kőbe, jelölve az elődök becsülésének.

A születésnap kapcsán el kell mondanom még néhány dolgot Laci bácsi egyesületünkért végzett tevékenységéből. Tolmácsként, szakvezetőként járja az országot a hazánkba látogató külföldi csoportokkal.

Erdőgazdálkodásunk gondjait, eredményeit mutatja be, nagy szakmai tudással, szeretettel, odaadással, egyedülálló zamattal, fáradhatatlan energiával.

Legutóbb a kaposvári Vándorgyűlésen a görög szinkrontolmácsolásával azokat is ámulatba ejtette, akik ismerték német, angol, orosz, francia nyelvtudását. Különleges élmény vele együtt részt venni külföldi tanulmányutakon. Ithoni és külföldi csoportvezetőit hazánk és Európa országai történelmének, kultúrájának és emberi értékeinek bemutatása színesíti. Mindig, mindenütt hangsúlyozza hazánk rangját, eredményeit:

„Mi Európában vagyunk, nem kell odamenniünk.” Szónyi Laci bácsi méltán lehet mesterünk és példaképünk, aki életével bizonyítja, hogy minden munkakörben meg lehet találni jobbító feladatunkat.

Fenyősmorgással, erdészszívvel, Isten áldásával kívánunk jó egészséget a munkájához, minden tevékenységéhez.

Kertész József
OEE alelnök

SZÖNYI LÁSZLÓ

(Az elszárgult íráson néhányszavas megjegyzés: a megbeszéltek szerint közlése elmarad.)

Az Erdő olvasótáborra meleg szeretettel köszöni dr. Szőnyi László címzetes egyetemi tanárt, a mezőgazdasági (erdészeti) tudományok kandidátusát közelmúltban betöltött 60. születésnapja, illetve nyugállományba vonulása alkalmából.

Szőnyi László, miután 1943-ban megszerezte jeles erdőmérnöki oklevelét, néhány évig egyetemünkön oktatott, illetve különböző erdőgazgatóságokon út- és vasútépítési munkakörben dolgozott. Majd évekig tanított a szeged-királyhalmi erdész szakiskolában. Utána a minisztériumban az erdészeti közép- és alsófokú oktatás ügyeit intézte. 1954-től az ERTI kutatója, több mint két évtizeden át. Utolsó munkáit ismét a minisztériumban, majd az Erdőrendezési Szolgálatnál töltötte.

Kiemelkedő kutatómunkájának első időszaka a szélsőséges termőhelyek feltárására, vízgazdálkodására, telepítéstechnikájára esett. Ezt a munkát 1959-ben „A bányaműveléssel érintett területek újrahasznosítása”-ról megvédett kandidátusi disszertációja zárja le.

Ezután kutatómunkájának súlyát a gyorsan növekvő fenyőfélék, a fekete-, duglász- és lucfenyő nemesítésére helyezte. Elévülhetetlen érdeme, hogy a négy legfontosabb világnyelv közel anyanyelvi szintű művelésével a magyar erdészeti tudományos munkát a világ élvonalbeli kutatótevékenységének sorába hozta. Sokrétű kutató és tudományos szervező munkássága – a nemesítésen kívül – kiterjedt a maggazdálkodásra, a szaporítóanyag-termelésre, a vegy-

szeres növényirtásra, a koárfásításra, az erdészeti hidrológiára stb.

Nagyon sok külföldi tanulmányutat tett, részt vett különböző FAO, IUFRO bizottsági üléseken, a FAO megbízásából filmet készített a magyar fenyőnemesítésről stb. Legnagyobb nemzetközi elismerése 1967-ben érte, amikor megbízták az IUFRO nemzetközi klónvizsgálatok koordinálásával.

Közel 50 tudományos dolgozat, számos könyvrészlet jelzi gazdag irodalmi munkásságát. Külföldi és hazai szugesztív előadásait mindig fontos eseményként tartjuk számon.

Szőnyi László 1968-tól az EFE címzetes egyetemi tanára, de több más agrár-felsőoktatási intézményben is évek hosszú során át tanított.

Több minisztériumi és kormánykitüntetésének őszintén örülve, meggyőződésünk, hogy Szőnyi Lászlót jó emberi tulajdonságaiért, kiemelkedő szakmai munkásságáért ezután is az egész erdészeti társadalom őszinte szeretete, nagybecsülése fogja övezni.

Valamennyien további jó egészséget kívánunk neki, hogy még sokáig munkálkodhasson a magyar erdőgazdaság fejlesztése érdekében.

Sopron, 1981. szept. 15.

Dr. Tompa Károly

A kis területű magán-erdőgazdálkodást Bajorországban az önkéntes társulás teszi életképesé. Bajorországban 34%-os az erdősültség, kerekén 2,5 millió ha-t tesz ki. Ebből 40% a legnagyobb-részt mezőgazdasághoz kapcsolódó kisbirtok. Az ebből eredő gazdálkodási hátrányok kiküszöbölése végett a második világháború után itt-ott erdőbirtokossági társulások alakultak. Hivatalos részről felmerült a tagosítás gondolata is, de ezt a birtokosoknak tulajdonhoz való ragaszkodása elutasította. Maradt megoldásnak az önkéntes társulás.

Szabad elhatározásból társultak egyrészt a gazdálkodás színvonalának, másrészt eredményességének növelése érdekében. Szerződéses kapcsolatok jöttek létre egymás megsegítésére, közös gépvásárlásokra, kölcsönzésre, miegyébre. Ez fokozatosan fejlődött. Főleg a meglévő Parasztszövetség jogászai, adóügyi szakemberei segítettek sokat ebben. Fontos volt az együttes értékesítés, ez azonban csak később valósult meg. A mozgalmat végül is az 1970-i erdőtársulási törvény szervezte országos (tartományi) szinten.

Ma ennek alapján 172 Erdőgazdasági Társulás fog össze 110 ezer erdőbirtokost kerekén egymillió hektárnyi erdőterületen. A társulásokat kormányzati kerületenként egy-egy, összesen hét Erdőgazdasági Egyesülés fog felsőbb – szaktanácsadó, erdőtervező, egységes értékesítő, termékegyesítő és gépesítő – szervként össze. Az egyesülések vezetői a Bajor Parasztszövetségben a Tartományi Erdőgazdálkodási Bizottságot alkotják az „erdőelnök” vezetése alatt. Ezt a hivatás-szervezetet teljes mértékben támogatja az államigazgatás, az oktatási, kutatási szervezet, és ezen keresztül a legkisebb gazdálkodási egységben is érvényesülnek – a birtokos érdekeinek magasfokú szolgálata mellett – a legfejlettebb elvek.

(AFZ 1993. 19. Ref.: Jérôme R.)

Fél évszázados bányász-, kohász-, erdészetalálkozó Sopronban

(Az 50 éves bányász-, kohász-, erdészetalálkozóról szóló beszámoló a „postás” jóvoltából több mint egy év késéssel le a szerkesztésébe. Közreadjuk.)

Az 1942-ben beiratkozott, volt bánya-, kohó- és erdőmérnök-hallgatók az elmúlt évben nem mindnapos „aranytalálkozóra” jöttek össze, tovább ápolva hagyományos barátságukat. A szakosok csoportokép elkészítése után az Erdészeti és Faipari Egyetem díszes tanácsstermében bensőséges ünnepségen vettek részt. Lelkessedéssel harsantak fel több mint száz torokból a három szak himnuszai. Rövid kultúrújsor után dr. Tompa Károly köszöntőtűt az egybe-gyűltek. Ezután dr. Winkler András rektor és dr. Kosztika Miklós dékán meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, és az Alma Mater életének újabb eseményei mellett, a lelkesítő fejlesztési tervek-et is ismertették. A résztvevők ezután a három testvér szak nevében megkoszorúzták a kémiai épület előtt az 1976-i, illetve 1986-i 30 és 40 éves találkozókon az elhunyt évfolyamársak és tanárok emlékére ültetett 3-3 piramistölgy emlékfát (ezek sokmértéves magas-sága szívindítóan szemlélteti az idő múlását). Emléktáblákat is el-helyeztek ott 38 évfolyamársuk és 33 tanáruk emlékére. Megko-szorították az ágfalvi csata „Örtezők” emlékművét a Botanikus Kerthben és a három mártír sírját a Szt. Mihály temetőben. A ta-lálkozó baráti vacsorával és megható visszaemlékezésekkel teljes, bensőséges szakestétellyel ért véget. A következőekben Tompa K. kö-zszöntő beszédét adjuk közre.

Kedves Barátaim, szeretett Családlagjaik, tisztelt Rektor úr, Fej-es Zoltán Polgármester úr, Dékán úr, tisztelt két élő tanáruk, Zombori István és Vörös József úr, kedves vendégeink, dr. Iáth István úr, az OMBKE elnöke és Schmotzer András úr, az OEE elnöke! Az 1946-ban valótánként legutóbbi, 1986-os, nagy sikerű 40 éves ballagási találkozókon elhatároztuk, hogy az 1942. évi beiratkozásunk emlékére ebben az évben 50 éves „aranytalálkozót” tartunk. Egyébként bizonyára emlékeztek, hogy mi – 38 bányász, 25 kohász, 122 erdész, összesen 185 fő – az ideiglenesen visszatért országgyűlést is képviselve avattuk fel 1943. február elején Walek Károly és Stasney Alberti professzor előadásával az akkor befeje-zett „matek”, ma „E” épületet.

Mai összejövetelünk nem mindennapi találkozóvá vált. Mintegy 70 fő, 68-72 éves bányász, kohász és erdész jött össze az ősi Alma Mater falai között, szeretett Sopronunkban. Különös örömet jelent, hogy Valaea V. Romániából, Igmandy J. Németországból, Partol A. az USA-ból, Mévy O., Sziklai O. Kanadából ugyancsak meg-jelent 50 éves találkozóinkon. Sok szeretettel köszöntünk Benne-teket édes anyaföldiünkön. Nagy megtiszteltetésünkre sokan feles-gükkel jöttek, és többen elhozták a második és a harmadik gene-ráció képviselőit is. Így legalább 120-an leszünk a mai baráti va-csorán és szakestélyen. Sajnáljuk, hogy az öregedéssel együtt járó nyugdíjdelések, sokszor betegségek miatt, sokan csak levdében tudtak jelentkezni és életrajzaikat valószínűleg, munkás, becsületos, erkölcsös – sokszor igazán sikeres – életüket rajzolódtak meg czekekben az írásokban, amelyeket újból és újból elővesszünk majd, hogy lelki-erőt nyerjünk és nagyra becsült Alma Materünk nevelőerejét fel-idézzük. Néhány üdvözlötlet Gyurkó Pál barátunk olvas majd fel ezekből szakestélyünkön.

Öregedő emberek illentják fel azokban életüket. Nyilván-való, hogy aki hosszú ideig szeretne élni, annak az öregséget is vállalnia kell. Ugyan jobb fiatalnak lenni, mint öregnek; jobb a testi és szellemi erők teljességgel érzni, mint megfogynakozásukat; jobb az út elején lenni, a titokzatos jövő meglepetéseire és csodáira felkészülve, mint némi beletörődéssel cipelni az élet tapasztalatait. De – úgy véljük – igenis lehet szépen, bölcsen megöregedni, s ez elsősorban az életünk minőségétől függ. Attól, hogy napjaink során a valóra nem váltott vágyak, önmagunkon való erőszaktesékek, megalázó megalkuvások, kihagyott lehetőségek milyen mértékben halmozódtak fel. Egyszóval: mennyi „maradék” gyűlt össze, ame-lyek most nehezednek ránk teljes súlyukkal, amikor már kevés időnk van az újrakezdésre. Pedig ilyen „maradékok”, „adósságok”

nélkül szeretnénk volna élni! Úgy vélem, hogy ez a „jó öregség” titka!

Visszatekintve hét évtizedes életünkre, meg kell állapítanunk, hogy legutóbbunk aszkéta módon végezte napi sokórás munkáját. Jó lett volna betartani József Attila intelmét, hogy munkát végezni csak „... pontosan, szépen, ahogy a csillag meg az égen, úgy ér-demes”. A jó embert nem az aszkézis, a szenvedés neveli rá az örökös önmagaátadásra; a kárpótlást nem váró segítség, ajándékozás cnybe műnora vezeti végig az életet.

A jövőt illetően meggyőződésem, hogy az izomerő gyengülé-sével nem ér véget a tartalmas, hiteles élet, az alkotás ideje. Wa-gner 70 éves korában szerezte a Parsifalt, Verdi 80 éves korában a Falstaffot, Tizian 99 éves korában festette meg a Pietát, Tolstoj 82, Pavlov 87, Newton 84 és Kosztuk 92 éves koráig dolgozott.

Egyébként sohasem feledkezünk meg arról, hogy a fiatal hó-dítani, a felnőt alkolni, a legutóbb öreg csak „élni” akar! Egy em-berőlő tapasztalata és tudása viszont gazdaggá teheti az öregt, és ebből a gazdagságból bőkezűen adakozhat, ha arra alkalmat kap. Kérjük fiatalabb barátainkat, hogy aknázzák ki ezt a tartal-ékot, ezt a kincsét, mert sokat nyerne vele, és mi sem érezzük meg a feleslegesség válas nyomozását, gyorsan öregítő érzését.

Nem tudom, képes vagyok-e tolmácsolni öreg diákársaim soha el nem múló szeretetét, háláját, ragaszkodását a mind kopottabb falú Alma Mater iránt, amely az ősi 257 éves bányász-, kohász-, erdészahagyományokból táplálkozó közösségi szellemre, áldozat-kész hazaszeretetre tanított, továbbá bátor és elszánt küzdele-re is nevelt, a szakmai ismeretek átadása mellett.

Nem tagadom, hogy látva ősről, gyér hajú fejünket, bizonyos elfoglaltság veszt erőt rajtam; visszatér emlékembe a sok-sok tarka egyetemi kép, a rengeteg színes ábránd, melyet ifjú csapongással e szeretett falak között szőtünk. Eszembe jut Antoine de Saint-Exupéry örökérvényű mondása (Az ember földje): „Egy házban nem az a csodálatos, hogy menedéket, meleget ad, hogy birtokba vehetjük falait. Hanem az, hogy lassan lerakja bennünk kedves emlékei táplálékát. Hogy a szív élén megépíti azt a homályos falat, amelyből úgy lépnek elő az álmok, mint sziklából a forrás-víz”. Érdekes módon, a háború, a nélkülözés sokszor borzalmas napjait élve, az élményekből csak az álmokra, a tiszta forrásvízre, a vidám emlékekre gondolunk.

Tudom, melegen tisztelt Barátaim, hogy a ti lelketek is csor-dultig van ezen a napon az ifjúkori képekkel és meggyőződésem, hogy mindnyájatoknak lenne valami szép mondanivalója. Éppen ezért, mert ezt tudom, és látom is rajtatok, félek, hogy röviden nem tudom elmondani a legfontosabbakat. Nem tudom kellően kifejezni szeretetünket és ragaszkodásunkat egymáshoz és az Alma Materhez úgy, ahogy azt ti is szeretnétek. Amit azonban a szó kimondani nem tud, megérint a lélek!

Az életnek – ennek a másik nagy Alma Maternek – az iskoláját megjárva, nehéz és reális tapasztalatokat gyűjtve jöttünk elismeréssel és bámulattal adózni ősi városunknak is, melynek vezetői hallgató korunkban annyiszor segítettek.

Legyen áldott az a 33 fős tanári kar, mely 50 évvel ezelő a három szak közel 200 fiát a háborús nehézségek között is befo-gadta, maga is gondokkal küzdve. De jajszó nélkül vették vállakra és hordozták a sokszor családjuktól teljesen elszakadt ifjak tanítási és nevelési terhére. Ezt a nagy történelmi időkben csak azok a kí-váló egyéniségek tehetik meg, akik a kötelességet elkötelezettség-nek és a hivatást elhivatásnak tekintik. Ilyenek voltak a mi szeretett professzoraink!

Hiszem, kedves barátaim, hogy a mai nap ünnepélyes hangu-latában megtekin a szívünk, és nemes érzések sugároznak ki belő-lünk, melyek ebben az ellentmondásos, átalakulásban lévő környe-zetünkben – ilyenben immár harmadszor van részünk – segítenek

abban, hogy valóban megtaláljuk egymást. Közéletünkben elűnk lassan az értelmetlen kritikák, a meg nem értesék. Megszűnnek a mételyző mendemondák, elhallgatnak a plotykák, s kezét nyújtának egymásnak az ellenfelek. Végül is béke száll erre a sokat szenvedett hazára. Hirdesétek továbbra is szerzte az országban, de a lehetőségek szerint mindenfelé a nyilvánosságban, hogy mindannyian egy fenyegetett nemzet fia vagyunk, akik még mindig rettegünk a legmegnyomorítóbb érzéstől, a 40 évig ránk nehezedő lelki terrortól. A körülöttünk ódlakódó veszélynek csak úgy tudunk ellenállni, s csak úgy tudunk ázzal szembesállni, ha kezét kézbe téve, egységesen keressük válságba került szakmaikn felemelkedésének útját. Ne feledjük, hogy a mai helyzetnek mi is okai vagyunk. Szélesebb kitekintéssel, bizonyára annak is előidézői voltunk, hogy a magyart ma őszintén nem szereti senki! A bajoknak tehát mi is okozói voltunk, és könnyen válhatunk részeseivé újabb nemzeti tragédiáknak. A sok párharc, széthúzás, illetve közömbösség, a politikai, gazdasági ellehetetlenülés ismét mérték nélkül terheli meg a magyar lelkeket.

Befejezésül az itt álló fiatal barátainkhoz, a mai hallgatók képviselőihez szólok, akik még abban a helyzetben vannak, hogy az Alma Mater falai között szövegőthetük terveiket, s építgetik messzi reményváraikat. Szeretném felhívni őket a munkára, a becsületre, egyenes, őszinte, egymást tisztelő életre. Jó volna megóvni őket a hamis álomképek hájszolásától; attól, hogy csak a Nyugattól várják a sorsfordító segítséget. Szeretném arra készíteni őket, hogy óvakodjanak a protekciók és címek utáni rohanástól. Meg akarom érteni velük, hogy az életben a legnagyobb segítőtárs az a tisztá látás, az a reális gondolkodás, az a kifogyhatatlan és végtelen szorgalom, amelyet a családban és itt az Alma Materben tanulhatnak meg. Ez a legnagyobb erkölcsi tőke, amelyet szüleiktől öröklöve, tanáraik támogatásával itt Sopronban gyarapíthatnak. Be akarom mutatni magukat nekik; magukat, akik anélkül harcoltak meg az életet, hogy megalkudunk volna és engedünk volna erkölcsi

tartásunkból. Azon a helyen, amelyre állítatunk, hivatásunkat maradéktalanul és úgy igyekeztünk teljesíteni, hogy szakmaiknkat nevet és elismerést szerezzünk. Induljatok, jöjjetek utánunk ifjú barátaink, a már többé-kevésbé kitaposott úton erős akaratral, alkotásvágval. Egyik tanárunk mondta volt egyszer, hogy az Isten azért adott az embernek a legjobb teremtménnyel ellentétben előre néző, egymásban bízza kapaszkodó tekintetet, hogy azzal élni is tudjon.

Visszafordulva hozzátok kedves, öreg diáktársaim, úgy vélem, nem volna teljes a megemlékezésünk, ha nem gondolnánk arra a 14 bányász, 7 kohász és 18 erdész barátunkra (összesen 39 főre), akik e mai bensőséges ünnepünkön nem örülhetek velünk, mert már eltávoztak az „örök vadászmezőkre”. Kérem Moser Károlyt, Macher Frigyeset és Szász Tibort, hogy a három szak nevében – néhány méltató szóval – e rövid ünnepség után a kémiai épület előtti emlékfálnál a koszorúzást élvezzei szívkeszedjenek.

Mélyen tisztelt Barátim, emeljük poharunkat az ősi Alma Materre, a még élő két tanárunkra, Zombori Istvánra és Vörös József-re, az Alma Mater vezető rektor úrra, az Erdőmérnöki Kart irányító dékán úrra, szeretett városunk vezetőjére, a polgármester úrra. Mondjuk együtt bányások, kohások, erdészek: *Vivat crescat, floreat Academia!* Nedvesítsük ajkunkat ezzel az ősi soproni néddvel azért is, hogy az ezredfordulón ismét találkozhatassunk (hiszen akkor még csak 77 évesek leszünk!). Emeljük poharunkat a Barátásra, amellyel sohasem szabad betelni, úgy mint egyéb dolgokkal: minél régebbi, annál értékesebb, miként ez a bor is, amely kiálta az idő múlását. Egy németből magyarrá fordított vers:

„A legnagyobb művészet tudod mi? / Derús szívvel megőregedni, / Pihenni ott, ahol tenni vágyol, / szó nélkül úrni, ha van ki vádol. / Nem lenne búss, reményvesztett, / Csendesesen viselni a keresztet. / Ahol segíteni tudál régen, / bevallani nyugodtan, szépen, / hogy erre most már nincs erőd, / nem vagy olyan, mint azelőtt...”

A kiskörei Tisza-hídon kelet felé áthaladva mindig megbízserget az emlékezés. Immár huszonöt éve, hogy kezdő mérnökként a víztároló Abádszalók–Tiszabura térségének erdősítőseit, fásításait irányítottam. A hídról Tiszabura irányába letérve, a tótlésen kívül sötétlő tölgyes Kacsó Bandi bácsit, a mezőőrt juttatja eszembe, aki akkoriban sokat segített nekem. Segítkezett a pélyi terület hullámtérben, a hetvenes árvíz által elfektetett, közel százhektáros nemesnyáras felélesztésében, no meg a Tiszán a hajnali vízpartakaró alatt átszenteskedő bennszülöttek néjlonszakban cipelt varjúfióka-levesalapanyag átválogatásában. Mert előkerült ott a zsákból kigyó, béka és még gyöngybagoly-fióka is. Bandi bácsi remek ember volt. Él-halt az erdőért, s bizony nem leplezte örömet a félhatárnyi nyárfásítások elkezdésekor. Emlékszem, mennyit boszszankodott a Pusztatakszony határában kütözött, jó ötvenhektáros terület ültésésekor. Majd száz alkalmi munkásnak kellett megmagyaráznia, hogy az ültetőgödör nem lehet kisebb 40x40x50 centiméter. Mert míg a sor egyik szélén perlekedett, addig a sor másik végén, tőle több száz méterre éppen hogy be-

földelték a gyökfőt a két ásonyomnyi gödröcskébe.

Mikor a csemeceszállító kocsiival megérkeztem, a viharár erősödött „ültetésizánté” szél sora döntögette az elültetett első osztályú gyökeres nyárdugványokat.

BANDI BÁCSI

Az egyik délután nagyon levert volt az öreg. Kérdésekre csak legyintett, de biztató faggatásomra elmondta, hogy baj van. A tsz-pincében rábizott két hektó pálinkából most alig löttyög valamicske, s csak a törköly keserű-erős szaga tölti meg a hordót.

– Elszárgott – mondta komolyan, miközben a cigarettafüsttel szívta be felső ajkát, amit megtehetett, mert nem volt fog, ami akadályozza a műveletet. Nem szóltam semmit, s a gyanús csendre rámnézett.

– Lehet, feleltem, de nem biztos, hogy felfelé szárgott – mutattam a katonásan elgereblyezett homokos pincealjra.

– Meglehet, hogy felfelé – böktem a pinceajtó irányába, utalva a megyeiek gyakori vendégljárására.

Bandi bácsi tovább kñlődött az alig félcentis cigarettavéggel, miközben a sarokban észrevettem vagy tíz rozsdás doboz miniumfestéket.

– Minek ez Bandi bá? – kérdeztem.

– Ki kellett slejtezni – felelte az öreg csak úgy félvállról, még mindig a pálinkával elfoglalva. Már nem is a leégett cigarettavéget, hanem inkább kérés ujját szívta vesztetül.

– Holnap vigye ki a veremelőbe, hígsíts fel, és valamennyi nyárkőteget loccsintson nyakon hatvan centivel a gyökfő felett – szóltam, és magára hagytam az öreget pálinkás gondjával.

Másnap délután a dámszentmiklósi csemecetűfarral érkezvén már messziről láttam, hogy megfogyatkozott a fekete sereg. Bandi bácsi kivirult, és rá-erősen mutogatta, hogy hol folytassák a veremlést. Néha-néha odasandított az ültetők felé, nézve a festécskít, hogy mennyire látszik ki a földből. Nagy, sáros csizmájával felém csoszogott. Hamiskásan kacscintott és megkérdezte:

– Mernők úr! A pálinkára nem tud valamit kitalálni?

Pápai Gábor